

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 111/05-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Dušana Pastírika, bytom P. B., prechodne bytom D., zastúpeného advokátom JUDr. D. D., Advokátska kancelária, P. B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. P 233/01, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Dušana Pastírika o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2005 doručená sťažnosť Dušana Pastírika, bytom P. B., prechodne bytom D. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. D., Advokátska kancelária, P. B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. P 233/01.

Sťažovateľ porušenie svojho základného práva vidí v tom, že 31. októbra 2003 sa návrhom podaným okresnému súdu domáhal zníženia výživného na tri maloleté deti. Od podania návrhu vo veci do podania sťažnosti ústavnému súdu uplynul 1 rok a 107 dní, napriek tomu vo veci bolo vytýčené iba jediné pojednávanie a vec nie je právoplatne rozhodnutá. Za účelom urýchlenia rozhodnutia podal sťažnosť predsedovi okresného súdu, Krajskému súdu v Trenčíne a Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Odpoveď mu prišla len z ministerstva spravodlivosti. Na základe toho sa domnieva, že došlo k porušeniu jeho základného práva. Nie je schopný platiť výživné spolu 3 300 Sk, od 18. októbra 2003 je nezamestnaný, v súčasnosti nepoberá už ani podporu v nezamestnanosti, má vážne zdravotné problémy a žije len z toho, čo mu poskytuje jeho matka, u ktorej aj býva. Právna neistota v jeho prípade spočíva v tom, že stále má súdom uloženú povinnosť platiť na svoje deti výživné vo výške, ktoré nezodpovedá jeho možnostiam, a to vzhľadom na jeho postavenie.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol, že:

„1. Okresný súd v Považskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. P 233/01 porušil právo Dušana Pastírika na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Považskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. P 233/01 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Dušanovi Pastírikovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume Sk 100.000,-, ktoré mu je Okresný súd v Považskej Bystrici povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Považskej Bystrici je povinný zaplatiť sťažovateľovi všetky trovy konania a právneho zastupovania do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý podrobne popísal úkony v konaní, pričom zdôraznil, že verejné pojednávanie bolo vo veci vytýčené viackrát, ale tohto sa nezúčastnil práve sťažovateľ pre práceneschopnosť. Záverom

uviedol, že sťažnosť považuje za úplne neopodstatnenú. Sám sťažovateľ sa pojednávania vo veci zúčastnil až 24. januára 2005, pričom už predtým bol písomne poučený, že sa trvá na jeho osobnom výsluchu. Podobné správanie sťažovateľa bolo dokumentované i v predchádzajúcej veci, pokiaľ išlo o určenie výživného a tiež aj v jeho trestnej veci zanedbávania povinnej výživy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní vychádzal zo sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia predsedu okresného súdu, no najmä zo spisu okresného súdu sp. zn. P 233/01, z ktorého vyplýva:

Návrhom z 31. októbra 2003 sa sťažovateľ domáhal zníženia výživného na tri maloleté deti. K návrhu pripojil lekársky posudok obvodnej lekárky (z 3. októbra 2003), podľa ktorého mu nie je dovolená práca v predklone, dvíhanie bremien a je nutné vystríhať sa prechladnutia.

Na základe tohto posudku požiadal sťažovateľ o rozviazanie pracovného pomeru k 17. októbru 2003.

Listom z 15. októbra 2003 mu bol rozviazaný pracovný pomer podľa ustanovenia § 69 ods. 1 Zákonníka práce k 17. októbru 2003.

Dňa 23. januára 2004 okresný súd uznesením ustanovil opatrovníka maloletým deťom – Okresný úrad, odbor sociálnych vecí Považská Bystrica.

Dňa 23. januára 2004 vyžiadal okresný súd vyjadrenie od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Považskej Bystrici (ďalej len „úrad práce“), či je sťažovateľ evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, či poberá sociálne dávky a v akej výške. Zároveň nariadil pojednávanie na 18. február 2004.

Sťažovateľ listom (č. l. 188) zo 17. februára 2004 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní pre práceneschopnosť. Dňa 18. februára 2004 sa pojednávania zúčastnila len zástupkyňa maloletých detí. Pojednávanie bolo odročené na 22. marec 2004.

Dňa 25. februára 2004 úrad práce oznámil okresnému súdu, že sťažovateľ je evidovaný od 18. októbra 2003 s nárokom na dávky v nezamestnanosti.

Dňa 22. marca 2004 sa pojednávania zúčastnil zástupca sťažovateľa a zástupkyňa maloletých detí, pojednávanie bolo odročené na 19. apríl 2004.

Dňa 16. apríla 2004 sťažovateľ doručil ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní konanom 19. apríla 2004 z dôvodu práceneschopnosti. Z uvedeného ospravedlnenia nevyplýva o akú diagnózu ide, a či je sťažovateľ skutočne práceneschopný (chýba kópia príslušného dokladu).

Dňa 19. apríla 2004 sa opätovne konalo vo veci pojednávanie, na ktorom sa osobne zúčastnila matka maloletých detí, zástupkyňa maloletých detí, ako aj zástupca sťažovateľa. Vo veci bola vypočutá matka maloletých detí, ako aj ich právna zástupkyňa. Pojednávanie bolo odročené na 3. máj 2004 s tým, že ak sa sťažovateľ nedostaví, bude predvedený Policajným zborom.

Listom z 30. apríla 2004 sa sťažovateľ opätovne ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní konanom 3. mája 2004. Zároveň predložil aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne o priznaní podpory v nezamestnanosti na dobu 9 mesiacov a fotokópiu úhrad výživného, ako aj oznámenie, že podal podnet na trestné stíhanie bývalej manželky. Predložil tiež kópiu potvrdenia o dočasnej práceneschopnosti.

Dňa 3. mája 2004 sa konalo pojednávanie za účasti matky maloletých detí, právnej zástupkyne maloletých detí a zástupcu sťažovateľa. Pojednávanie bolo po vylúčení matky a právnej zástupkyne odročené na neurčito.

Dňa 7. júna 2004 okresný súd vyžiadal vyjadrenie z úradu práce.

Dňa 21. júna 2004 okresný súd dostal vyjadrenie od úradu práce.

Dňa 28. júla 2004 okresný súd dostal opätovnú odpoveď od tohto úradu, napriek tomu, že už predtým mu bolo oznámené, že dávky v hmotnej núdzi vypláca Sociálna poisťovňa.

Dňa 2. augusta 2004 okresný súd dožiadal Sociálnu poisťovňu o podanie správy. Správa bola podaná okresnému súdu 9. augusta 2004.

Dňa 13. augusta 2004 predložila okresnému súdu správu obec Domaniža.

Dňa 10. septembra 2004 okresný súd dožiadal o vyjadrenie Poľnohospodárske družstvo Domaniža a úrad práce.

Dňa 22. septembra 2004 poľnohospodárske družstvo predložilo okresnému súdu požadovanú správu.

Dňa 29. septembra 2004 predložil požadovanú správu úrad práce.

Dňa 8. novembra 2004 predložila správu o zdravotnom stave sťažovateľa ošetrujúca lekárka.

Dňa 4. januára 2005 nariadil predseda senátu pojednávanie na 24. január 2005.

Dňa 24. januára 2005 sa konalo pojednávanie za účasti všetkých účastníkov (aj sťažovateľa), ktorí boli vypočutí (sťažovateľ prvýkrát). Pojednávanie bolo odročené za účelom oboznámenia sa s dôkazmi z trestného spisu.

Dňa 9. februára 2005 okresný súd požiadal úrad práce o podrobnú správu o pomeroch sťažovateľa.

Správa bola predložená okresnému súdu 17. februára 2005 a opätovne 25. februára 2005.

Spis bol ústavnému súdu predložený 30. marca 2005.

Z uvedeného nepochybne vyplýva, že okresný súd nebol počas sťažovateľom namietanej doby konania v jeho veci nečinný.

Zo spisu vyplýva, že okresný súd sa opakovane pokúšal vykonať pojednávania za účasti sťažovateľa, ktorého chcel k veci vypočuť. Bol to práve sťažovateľ, ktorý napriek tomu, že nebol upútaný na lôžko, prípadne v nemocnici, svoju účasť na výsluchoch sústavne ospravedlňoval. Sťažovateľ sa tak výraznou mierou podieľal na predlžovaní konania.

Až keď okresný súd prišlo k predvolaniu s hrozbou predvedenia, 24. januára 2005 sa mu podarilo sťažovateľa vypočuť.

Celková dĺžka konania spolu s úkonmi vykonanými okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. P 233/01 zatiaľ vylučuje, aby konanie vedené pod touto spisovou značkou bolo možné pokladať za konanie so zbytočnými priet'ahmi.

Ústavný súd už vo viacerých svojich predchádzajúcich rozhodnutiach uviedol, že „ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (I. ÚS 42/01).

Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01) prípadne návrhu buď nevyhovet (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01).

V okolnostiach prípadu nepovažoval ústavný súd postup okresného súdu v uvedenej veci v doterajšom konaní z hľadiska naplnenia základného práva s'ťažovateľa na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za zjavne neodôvodnený. Ústavný súd k veci podotýka, že s'ťažovateľ po 1. júli 2004 má možnosť účinných prostriedkov nápravy, ktoré predstavuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť s'ťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok v predmetnej s'ťažnosti v konaní pred ústavným súdom.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2005